

Jean-Michel Basquiat

Raquel Arriaga, Lidea Badenes i Laura Fernandez
Art, Societat i Educació
2022-2023

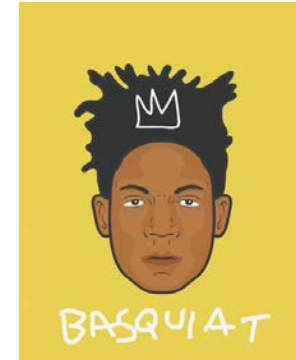
Índex:

1. APROXIMACIÓ A LA SEVA VIDA-OBRA.....	3
2. JUSTIFICACIÓ EN CLAU EDUCATIVA DE TREBALLAR AQUEST/A ARTISTA I NO UN ALTRE.....	6
3. FINALITAT DEL NOSTRE PTG.....	7
4. PROPOSTA DE DESENVOLUPAMENT DEL PTG.....	8
5. VALORACIÓ.....	12
6. CONCLUSIONS.....	13
7. BIBLIOGRAFIA.....	14

1. APROXIMACIÓ A LA SEVA VIDA-OBRA

→ Qui va ser Jean- Michel Basquiat i per què se'l coneix?

Per tal de poder aproximar-vos a la vida i l'obra d'aquest gran artista, volem que us imagineu a un noi de 17 anys deambulant pels carrers de la Nova York dels anys 70 en recerca del seu propi camí. Com aquest jove, sense estudis d'art i vivint al carrer, tracta de manifestar-se i cercar la seva veu a través de grafitis plasmats als murs i les parets del seu entorn. I com anys després, va passar a ser molt reconegut pel seu art urbà i la seva manera de veure la vida.

Doncs aquest jove es tracta de *Jean- Michel Basquiat*, un dels artistes contemporanis més importants del segle xx. *Basquiat* va néixer l'any 1960 a Brooklyn, Nova York, i va créixer en una família acomodada d'ascendència porto-riquenya i haitiana, per tant, va estar rodejat de la cultura afrolatina.

Des de ben petit, va mostrar un gran interès pel dibuix i s'inspirava en tot allò que l'envoltava: televisió, còmics, soroll, la vida al carrer, etc.

Una de les principals figures que va influenciar de manera afectiva en la seva carrera artística va ser la seva mare, Maltide, que va destacar per la seva sensibilitat artística, ja que era dissenyadora gràfica de gran prestigi professional. Aquesta va portar-li a visitar museus de la ciutat i va animar-li a desenvolupar les seves inquietuds i el seu talent, de manera que va ser una gran inspiració per tal d'iniciar-se en el món de l'art. *"He dicho que mi madre me dio todas las cosas primarias. El arte viene de ella"*(Basquiat, entrevista, 1986).

Un altre aspecte que considerem rellevant de la seva vida és l'accident que va patir, el qual li va deixar ingressat uns quants dies a l'hospital. Durant aquests dies, la seva mare li va regalar un llibre molt conegut titulat *"Anatomia de Grey"*, el qual es va convertir en una inspiració pels seus posteriors dibuixos anatòmics.

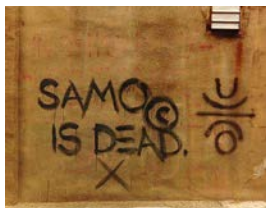
Arran del divorci dels seus pares, motiu pel qual va haver de canviar moltes vegades d'escola, es va convertir en un jove rebel. Constantment s'escapava de casa seva, va ser expulsat de l'escola City-As-School de Nova York, i amb 17 anys va abandonar la seva casa per viure als carrers, en edificis abandonats. Va començar a relacionar-se amb les drogues, les bandes de carrer i pràcticament va sobreviure gràcies a la venda de postals i samarretes dibuixades per ell mateix.

En aquesta etapa de la seva vida, va conèixer a un company, Al Díaz, un grafiter amb el qual va establir una gran relació d'amistat i amb qui va començar un projecte anomenat '**SAMO**', acrònim de *Same old Shit*.

'**SAMO**' és el pseudònim amb el qual firmava els grafitis en els vagons del metro i en els carrers de Brooklyn.

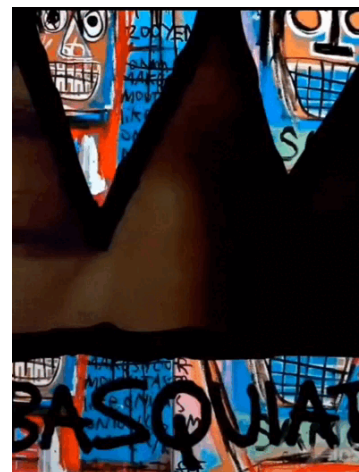
Aquest projecte era bàsicament art conceptual, on ambdues artistes escrivien poemes filosòfics. Va inundar les parets de Nova York i els mitjans de comunicació i el món artístic de l'època van començar a fixar-se en els seus treballs.

Va tenir molta repercussió mediàtica i per aquest motiu *Basquiat* va decidir posar fi al projecte a través d'una sèrie d'obres on apareixien el nom i la inscripció "*Samo is dead*".

Aquest va ser el començament de la seva mediàtica carrera artística, concretament l'any 1980. Les seves obres artístiques van estar influenciades per l'art primitiu, el món del grafiti i sobretot per l'expressionisme abstracte. Utilitzava el seu art com a protesta per visibilitzar les condicions de vida que va haver de viure, ja que desgraciadament la seva ètnia ("negre", com ell mateix deia) era discriminada en la societat estatunidenca i no tenien les mateixes oportunitats.

Basquiat va ser catalogat com neo-expressionista i artista afroamericà. La seva manera de pintar era violenta i agressiva, i al mateix temps abstracte. També va conèixer i es va fer amic íntim d'un artista conegut, Andy Warhol. Tots dos s'inspiraven, s'admiraven i van col·laborar en diversos projectes. "*Jean-Michel me hizo pintar diferente, eso es algo bueno*" (*Warhol, en su diario, 1984*). No obstant això, la seva col·laboració va rebre crítiques força negatives en la premsa, cosa que va afectar la seva relació.

Malgrat la vida que portava, drogant-se i pintant, va acabar morint molt jove de sobre dosis amb tan sols 27 anys. Molts van afirmar que “la seva fama va superar el seu art”, però com bé deia ell, era immortal. I efectivament, podem corroborar-ho perquè avui dia es considera un geni, un gran artista contemporani que té obres valorades fins a 15 milions de dòlars.

→ Aspectes que ens ha cridat l'atenció

Una vegada hem conegut la seva història, volem donar a conèixer els aspectes que considerem més significants i ens han fet reflexionar.

D'entrada, ens ha cridat l'atenció com, portant una vida estable econòmicament gràcies als seus pares, *Basquiat* va decidir abandonar aquelles comoditats i optar per viure als carrers de Nova York manifestant-se a través de les seves obres.

Un altre aspecte que considerem rellevant és el pseudònim ‘**SAMO**’ amb el que signava els grafitis que feia juntament amb el seu amic. Des del nostre punt de vista, considerem que aquest projecte va ser creat per fer una crítica a la societat d'aquell moment, la qual discriminava només pel fet de ser negre.

Així mateix, ens ha semblat molt curiós de la seva personalitat, la necessitat que tenia per explorar, i conèixer els diversos mons i submons i com va portar el ‘street art’ a un altre nivell.

2. JUSTIFICACIÓ EN CLAU EDUCATIVA DE TREBALLAR AQUEST/A ARTISTA I NO UN ALTRE

Des del primer moment que vam visualitzar les obres de *Jean-Michel Basquiat* vam tenir clar que volíem treballar aquest artista. Un dels primers motius de l'elecció va ser que les obres de *Basquiat* ens cridaven l'atenció, però no només estèticament, sinó pel que simbolitzava o volia transmetre a través dels seus quadres. Considerem que darrere de les diferents obres que representa un artista hi ha amagada una història personal i ens preguntàvem quina vida havia patit *Basquiat* perquè les seves representacions tinguessin aquells detalls tan peculiars.

Després d'haver estat indagant, vam aprofundir més en el seu art i en els diversos temes que va tractar en les seves obres, com per exemple: el racisme i l'esclavitud, la desigualtat, la justícia... Considerem que són temes importants per portar i treballar a l'aula d'Educació Infantil, per tal d'afavorir l'aprenentatge d'actituds basades en els valors de respecte, convivència, igualtat i equitat.

Una altra de les potencialitats que té aquest artista és el seu art, el qual va passar per diferents etapes artístiques: des de realitzar grafitis amb formes simbòliques (màscare, esquelets, calaveres) inspirades en les tradicions culturals primitives, fins a fer retrats de personatges, especialment negres, per donar-los la visibilitat que ningú els hi donaven en la seva època.

La seva manera de deformat la realitat, amb formes distorsionades i pinzellades agressives, i plasmar la societat tal com la veia i mostrar les seves preocupacions, és una manera d'iniciar als infants en el reconeixement i l'expressió de les seves pròpies emocions i sentiments.

Així doncs, creiem que treballar a *Basquiat* pot arribar a fomentar les 4 àrees que s'estableixen al *Currículum Infantil*, ja que afavoreix el desenvolupament de la consciència cultural i l'entorn, la descoberta d'un mateix i dels altres i l'expressió creativa d'idees mitjançant diferents formes artístiques.

3. FINALITAT DEL NOSTRE PTG

El nostre projecte de treball global (PTG) se centra en Basquiat i la seva manera de reflectir la societat i el món en què vivia. Volem aconseguir que els infants siguin capaços de promoure l'expressió creativa de pensaments, idees i emocions positives. Per tant, la principal finalitat és educar i estimular la identitat pròpia de l'alumnat a través de l'art i la percepció de la realitat de l'artista.

Per tal d'aconseguir aquesta finalitat, hem formulat diversos objectius educatius concrets:

- ➔ Observar i descobrir l'entorn del qual formen part.
- ➔ Fomentar el sentit de pertinença dins la societat.
- ➔ Estimular el pensament creatiu a través del llenguatge.
- ➔ Sentir, expressar i identificar les pròpies emocions.
- ➔ Desenvolupar actituds d'empatia, comprensió i respecte.
- ➔ Despertar la curiositat i la pròpia iniciativa.
- ➔ Conèixer altres realitats i captar situacions de desigualtat.

Per tal de poder treballar les competències que s'estableixen al Currículum d'Infantil, hem pensat que és necessari que es tinguin en compte aquests aspectes:

- Educar i crear.
- Expressar lliurement.
- Valorar el procés de creació i no només el resultat.
- Gaudir.
- Utilitzar diferents llenguatges artístics (pintura, graffitis, fotografies...)

4. PROPOSTA DE DESENVOLUPAMENT DEL PTG

Un cop tenim clar l'artista que treballarem i els objectius educatius específics proposats en el PTG, elaborarem una proposta amb activitats per apropar als infants a l'artista. En aquesta proposta ens plantejarem diverses qüestions: **què volem treballar en aquesta proposta?**, **com ho farem?**, **quina és la nostra intenció?**, **què aprendran els alumnes?**

Treballarem a Basquiat i els temes que plasma en les seves obres, en especial la falta d'oportunitats, la desigualtat i el racisme que existeix en la societat i, planificarem activitats que siguin significatives pels infants, per tal que es puguin connectar amb els seus interessos.

Aquestes activitats es realitzaran durant tota una setmana amb un grup d'infants de l'etapa infantil, concretament el cicle I5. La programació serà la següent:

- **Dilluns:** DESCOBERTA DE L'ARTISTA
- **Dimarts:** PLUJA D'IDEES SOBRE EL MÓN I SOCIETAT.
- **Dimecres:** REPRESENTACIÓ DEL MÓN REAL
- **Dijous i Divendres:** EL NOSTRE MURAL

TÍTOL: DESCOBERTA DE L'ARTISTA			
Edat: I5	Nombre de participants: Tot el grup	Durada: 30 min	Espai: Aula
<p><u>Objectius específics didàctics:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Desenvolupar les habilitats comunicatives a través del llenguatge. - Desenvolupar la capacitat d'atenció. - Estimular la creativitat. - Fomentar la curiositat dels infants. 			
<p><u>Recursos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Material visual de les obres del artista. - Fotografia del artista. - PDI 			
<p><u>Descripció de l'activitat:</u></p> <p>L'activitat consisteix en el descobriment d'un nou artista, en aquest cas, <i>Jean- Michel Basquiat</i>, a través de les seves obres.</p>			
<p><u>Desenvolupament de l'activitat:</u></p>			

1. El primer pas serà col·locar a tots els infants en una rotllana, on puguin visualitzar tots els espais de l'aula.
2. Un cop ben col·locats, presentarem l'activitat, on explicarem als infants que és el que farem aquell dia.
3. Seguidament, procedim a treure material visual de les obres de l'artista. Les enganxarem per les parets de la classe.
4. Tot seguit, en el moment que els infants els hi cridi l'atenció aquestes fotografies, donarem pas a totes aquelles preguntes que tinguin els nostres alumnes.
5. Explicació de l'artista: Depenen de les preguntes que tinguin els més petits, explicarem una cosa o un altre de la seva vida tant professional com personal. Tota la informació que l'hi volem donar d'aquest artista, ens basarem únicament per les inquietuds i motivacions que tinguin els infants.
6. Una vegada hem recopilat bastant informació sobre *Basquiat* i hem captat l'atenció del nostre alumnat, explicarem que durant tota la setmana farem activitats relacionades amb aquest artista.

TÍTOL: PLUJA D'IDEES SOBRE EL MÓN I SOCIETAT

Edat:
15

Nombre de participants:
Tot el grup

Durada:
15 - 20 min

Espai:
Aula

Objectius específics didàctics:

- Desenvolupar les habilitats comunicatives.
- Afavorir la participació.
- Respectar el torn de paraula i els diferents punts de vista dels seus companys.
- Estimular la creativitat.

Recursos:

- PDI (pantalla digital)
- Material gràfic sobre el món i la societat
- Material per escriure (fulls, llibreta i llapis)

Descripció de l'activitat:

En aquest cas l'activitat es basa en una petita assemblea, on els alumnes participen i expressen el seu punt de vista sobre el món i la societat.

Desenvolupament de l'activitat:

1. Per començar situarem als alumnes en rotllana.
2. La mestra obrirà l'assemblea amb una petita explicació sobre com veu l'artista el món i la societat com visualitza *Basquiat* la societat.

3. Seguidament, la tutora dóna el torn de paraula als infants per a que facin una pluja d'idees sobre com ells interpreten el món.
4. La professora recull els aspectes positius i negatius de les opinions que els nens i nenes extreuen del concepte que tenen de la societat i del món. En aquesta activitat és molt important l'observació per part de la mestra.
5. Tancament de l'assemblea.

TÍTOL: REPRESENTACIÓ DEL MÓN REAL

Edat:
15

Nombre de participants:
Tot el grup

Durada:
45 min

Espai:
Aula

Objectius específics didàctics:

- Estimular la creativitat.
- Fomentar la coordinació ull-mà.
- Identificar els aspectes positius i negatius.
- Experimentar amb diferents materials i tècniques plàstiques bàsiques, amb el fi de comunicar idees.

Recursos:

- Paper per dibuixar
- Llapissos
- Diferents llapissos de colors
- Ceres
- Goma

Descripció de l'activitat:

La finalitat de l'exercici és representar visualment, en dibuixos, els aspectes positius i negatius que els infants, individualment, interpreten de la societat i el món.

Desenvolupament de l'activitat:

1. Col·locar als infants en els seus respectius llocs de treball. (Taula i cadira)
2. Breu explicació de l'activitat que es realitzarà.
3. Repartició d'un full i un llapis per persona. Es col·locarà una safata per taula amb tot el material per dibuixar (llapissos de colors, ceres, gomes, etc).
4. Els alumnes deixen fluir la seva imaginació i originalitat durant la tasca.
5. Un cop han acabat els seus dibuixos, la mestra recollirà tots els papers.
6. La tutora obre un torn de paraula perquè els infants mostrin i expliquen el que han dibuixat.

7. Finalment, explica que el dia següent faran un gran mural amb tots els dibuixos que han fet.

TÍTOL: EL NOSTRE MURAL			
Edat: 15	Nombre de participants: Tot el grup	Durada: 45 min	Espai: Aula
<p><u>Objectius específics didàctics:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Interpretar de forma crítica missatges visuals. - Fomentar la creativitat. - 			
<p><u>Recursos (materials, espais, humans i financers):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 unitats de paper gran de mural - Tisores - Pegament de barra - Dibuixos dels infants 			
<p><u>Descripció de l'activitat:</u></p> <p>L'objectiu principal de l'activitat final d'aquest projecte és elaborar dos murals amb els elements positius i negatius de la societat. La finalitat que es vol aconseguir creant aquest mural, és que els infants puguin visualitzar de forma general, el seu mural, on representen diferents aspectes del món, fet amb els seus propis dibuixos.</p>			
<p><u>Desenvolupament de l'activitat:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tots els infants estan asseguts en els seus respectius llocs. 2. La mestra reparteix a cada infant el seu dibuix realitzat en la sessió pasada. 3. Cadascun dels alumnes haurà de retallar el seu propi dibuix, en forma circular. 4. La tutora del grup col·locarà en la paret de classe dos papers de mural; un serà per enganxar els elements positius de la societat i l'altre per els negatius. 5. De manera ordenada, la mestra anirà cridant a cada infant i aquest haurà d'enganxar amb cola de barra els elements que consideri en cada mural. 6. Una vegada que tots els alumnes hagin acabat aquesta tasca, la mestra obrirà una assemblea on els infants se seguïn en rotllana. 7. La responsable del grup començarà comentant els dibuixos i seguidament donarà pas als alumnes perquè expressin la seva opinió sobre el que visualitzen. 8. Tancament de l'assemblea. 			

5. VALORACIÓ

La nostra proposta educativa inclou el disseny d'unes activitats que mantenen una forta interrelació amb els conceptes **d'art, societat i educació**. La finalitat de les nostres activitats és bàsicament *aprendre per aprendre*. El fet d'aprendre està lligat amb l'educació, ja que és un procés multidireccional mitjançant el qual adquirim coneixements, valors i costums.

Per tal de promoure una educació, és necessària l'acció de socialització. La societat, és a dir, nosaltres, som els encarregats de contribuir a l'educació dels infants. A través d'aquesta acció assolim elements socioculturals de l'entorn i els integrem dins la nostra personalitat per adaptar-nos a la societat. Per tant, aquests dos conceptes (*societat i educació*) van units.

Amb la proposta de desenvolupament del nostre PTG, podem veure reflectit com aquests dos conceptes (*societat i educació*) interaccionen entre ells. Basquiat utilitza el seu art per expressar i visibilitzar el món de la seva època i, sobretot, manifestar inquietuds socials.

Així mateix, amb les activitats dissenyades volem aconseguir transmetre als infants que l'art és una necessitat i un mitjà amb el qual poder reflexionar sobre un mateix, poder arribar a crear una identitat positiva, així com potenciar el pensament creatiu i l'autoestima.

La societat va canviant i és per aquest motiu que l'educació mai és estàtica i ha d'anar evolucionant. I pel que fa a l'art, viu de les noves idees d'una societat i té un gran poder per transformar la societat.

Així doncs, dins la nostra proposta es dona aquesta gran interrelació entre aquests tres conceptes i, podem veure com, si es dona un, s'ha de donar l'altre, ja que van units de la mà.

6.CONCLUSIONS

Realitzar aquest treball ha estat una experiència gratificant i enriquidora, ja que hem pogut descobrir un nou artista, en el nostre cas, a *Jean- Michel Basquiat*. Des d'un primer moment, les seves obres ens van cridar molt l'atenció i ens va fer voler indagar sobre la seva vida tant professional com personal.

Un dels aspectes que ens ha caracteritzat com a grup és el treball en equip, tenir una bona comunicació de grup i la nostra implicació per aconseguir un propòsit comú. Això ens ha facilitat la feina i ens ha reforçat positivament per dur a terme la tasca.

Dur a terme un projecte com aquest ha sigut tot un repte per nosaltres, ja que, a vegades, hem hagut de fer front a una sèrie d'obstacles que s'han anat presentant durant l'elaboració del treball. Com per exemple, no tenir clar quines activitats fer per portar a l'aula un artista com *Basquiat*. Malgrat les dificultats, hem cooperat per trobar solucions i portar a terme el nostre objectiu.

Fer aquest projecte ens ha estat útil per conèixer aspectes desconeguts del nostre artista i aprendre a dissenyar activitats d'aprenentatge per experimentar amb els alumnes a l'aula, cosa que ens serà d'ús en un futur en la nostra tasca com educadores.

Per concloure, hem tingut la sort de compartir els mateixos valors i finalitats per portar endavant aquest projecte amb èxit.

7. BIBLIOGRAFIA

(CC) Miguel Calvo Santos, 27-09-2016. *Historia del Arte- Michel Basquiat*.
<https://historia-arte.com/artistas/jean-michel-basquiat>

Catalogo artium, *Biografia Jean Michel Basquiat*.
<https://catalogo.artium.eus/dossieres/artistas/jean-michel-basquiat/biografia>

Humbert Yohann (12 noviembre, 2014). Publicado en EAR. Educación Artística, EAR.1. Expresión artística, EAR.4. *El arte de Jean Michel Basquiat*. Patrimonio cultural y artístico, II - Primaria, III - ESO
<https://www3.gobiernodecanarias.org/medusa/ecoescuela/recursosdigitales/2014/11/12/el-arte-de-jean-michel-basquiat/>

Masdearte (17 abril, 2023). *No lo llameis grafitero. Los combates de Basquiat*
<https://masdearte.com/especiales/lo-llameis-grafitero-los-combates-de-basquiat/>